

082/1 STORELVA (STORAKER)

FYLKE: Sogn og Fjordane
Kommune: Hyllestad

Nedbørfelt: 11 km²
Toppunkt: 750 moh.
Utløpspunkt: 0 moh.
Marin grense: 40 moh.
Kraftpotensial: -
SP-kategori: -
Økonomiklasse: -
Naturgeogr. region: 38b

Storelva eller Storakervassdraget ligger i ytre strøk på nordsiden av Sognefjorden. Vassdraget har sitt utspring i flere mindre fjellvann, og munner ut i sjøen ved Sagosen i Storakersundet.

Klimaet er kjølig oseanisk med humide forhold. Nedbøren, vesentlig fra sørvest, er stor, men mindre enn i midtre fjordstrøk.

Karakteristisk for landskapet er kontrastene mellom de skogkledde områdene og de bare fjellområdene, de store høydeforskjellene og fossefallene. Terrenget er ellers noe kupert med koller og knauser med myrdrag mellom. Fra utoset i Storakersundet går det en trang V-dal opp til et stilleflytende parti av elva. Herfra fortsetter vassdraget i fosser og stryk opp til Blomdalsvatnet og videre opp til Storevatnet ca 3 km innenfor fjorden. Her flater landskapet ut i en skogdal med utallige vannspeil og steile fjellvegger rundt. De høyeste delene av nedbørfeltet ligger i sør. Yksnesgardsfjellet er høyeste punkt.

Berggrunnen består av konglomerat av sedimentære bergarter av devonsk opprinnelse.

I den skogkledde delen, dvs. i de vassdragsnære områdene, er det furu som dominerer, men i enkelte partier er innslaget av bjørk betydelig. Innimellom er det fuktige sig og myrdrag. Fjellet har fattig heivegetasjon og bart berg. Høyere opp overtar lav der fjellet ikke er bart. Vassdraget ligger i den smale kystsonen mellom Stavanger og Ålesund som har oseaniske arter der utbredelsen bestemmes av vinter temperaturen, og sommertemperaturen setter nordgrensen. Dette gjelder kristtorn og purpurlyng.

Nedre deler av vassdraget er påvirket av noe bosetting og jordbruk, men ellers er vassdraget tilnærmet fritt for tekniske inngrep. Ved utløpet står restene av et sagbruk. I nedbørfeltet går en grusvei og en kjerrevei, og ei kraftlinje går oppe i fjellsiden.

Naturfaglige verdier

Totalt er vassdraget et typisk kystvassdrag og har stor typeverdi som representant for de mindre vassdragene i Sogn og Fjordane som har kystfuruskog. Vassdraget er lite påvirket av tekniske inngrep og har referanseverdi. I vernesammenheng er denne vassdragstypen tidligere ikke representert på verneplanen. Vassdraget vil naturfaglig være med i gradienten fra de ytre nesten vegetasjonsløse forhold i ytre Solund (Engevikkvassdraget og Hagelva) via Guddalsvassdraget til Gaularvassdraget med brepåvirkning.

Botanikk

Flere fuktighetskrevende og kystbundne arter er vanlige. Langs elva ved utløpet vokser en blandingskog av edelløvtrær, bjørk, osp og rogn. I de enkelte partiene hvor det forekommer bjørkeskogbestand, er undervegetasjonen i hovedsak representert av blåbær, småbregner og grasarter.

*Meget stor verneverdi *****

Landfauna

Nedbørfeltet har 24 kjente fuglearter, samtlige med hekkeindikasjoner. Nederst i vassdraget kommer det inn fuglearter knyttet til varmekjær edelløvsog, mens arter tilknyttet barskog og bjørkeskog dominerer ellers. Den gamle grove skogen i området gir gode hekkebetingelser for en rekke hullrugere.

Det foreligger ingen informasjon om øvrig dyreliv på land.

*Meget stor verneverdi *****

Vannfauna

Ved utløpet er det en stor foss som hindrer oppgang av anadrom fisk. Elva og vannene i vassdraget har fine ørretbestander. For vel 10 år siden var vannene overbefolket, men utfisking og trolig forsuring har redusert bestandene. Spesielt i de høyereliggende vannene er det lite småfisk. Vassdraget er forsuret, og vannkvaliteten er begrensende for fiskebestandene.

Vassdraget er relativt dårlig kjent ferskvannsmessig, men det er vanskelig å finne relativt uberørte hele vassdrag i disse områdene.

*Stor verneverdi ****

Kulturminneverdier

På gården Porten i utkanten av området er det gjort funn fra eldre steinalder og yngre jernalder. Ved elvas utløp ligger de nedlagte gårdene Storaker og Sagosen. Her er ruiner etter en omfattende sagbruksdrift som trolig går langt tilbake i tid. Ved alle vatn er det rester av damanlegg i forbindelse med sagdriften. Brukene drev stort i trelasthandel med tømmer i all hovedsak kjøpt fra Indre Sogn. Det er gammel og verdifull bebyggelse på gårdene i området, særlig gjelder dette tunet på Porten. Her er det dessuten et godt bevart kvernhus og et gammelt sjøhus ved fjorden. Det finnes rester etter stølsdriften i området, bl.a. en stølsvei med stor opplevelsesverdi.

Området har kulturminner med verdier i lokal sammenheng, spesielt i forbindelse med skog- og sagbruksdrift i nyere tid. Mange av kulturminnene har funksjonell tilknytning til vann.

*Middels verneverdi ***

Friluftsjanser

Det varierte landskapet gir stor opplevelsesverdi. Tilgjengeligheten er noe begrenset, da letteste atkomst er pr. båt. Det er gode jakt- og fiskemuligheter, og sett i sammenheng med Lifjell for øvrig er det et flott turterreng. Det er mye brukt av såvel lokalt bosatte som folk fra kommunen for øvrig.

*Meget stor verdi *****

Landbruksinteresser

Landbruket innen vassdraget er ikke av vesentlig betydning.

*Liten verdi **